

Ενδομήτριο αντισυλληπτικό σπείραμα (σπιράλ)

Τι είναι το ενδομήτριο αντισυλληπτικό σπείραμα (σπιράλ);

Το ενδομήτριο αντισυλληπτικό σπείραμα (σπιράλ) είναι αντισυλληπτική συσκευή που τοποθετείται στην κοιλότητα της μήτρας.

Είναι αναστρέψιμη η δράση του;

Η αντισυλληπτική δράση του σπιράλ είναι άμεσα αναστρέψιμη. Η γυναίκα μπορεί να συλλάβει αμέσως μετά από την αφαίρεση του.

Πότε τοποθετείται το σπιράλ;

Μπορεί να τοποθετηθεί σε οποιαδήποτε μέρα του κύκλου. Συνήθως προτιμάται η τοποθέτηση του στις τελευταίες ημέρες της περιόδου, επειδή το τραχηλικό στόμιο είναι ανοιχτό και η διαδικασία προκαλεί μικρότερη ενόχληση στη γυναίκα. Επίσης, τυχόν αιμορραγία που προκαλείται με την τοποθέτηση του σπιράλ, συμπίπτει με την περίοδο και δεν προκαλεί ανησυχία στη γυναίκα.

Για πόσο χρόνο μπορεί να παραμείνει το σπιράλ;

Η διάρκεια παραμονής εξαρτάται από τον τύπο του σπιράλ και κυμαίνεται από 2 έως 5 χρόνια.

Πως ασκεί την αντισυλληπτική δράση το σπιράλ;

Ασκείται με πολλαπλούς τρόπους κυρίως πριν από τη γονιμοποίηση του ωαρίου. Προκαλεί μείωση της κινητικότητας και της γονιμότητας των σπερματοζωαρίων, καθώς και καταστροφή αυτών, ενώ κάνει το περιβάλλον της μήτρας ακατάλληλο για την εμφύτευση του γονιμοποιημένου ωαρίου, εφόσον επιτευχθεί γονιμοποίηση.

Ποιες εξετάσεις θα πρέπει να κάνω πριν την τοποθέτηση του σπιράλ;

Θα πρέπει να γίνει τεστ Παπανικολάου, για να αποκλεισθεί η ύπαρξη της δυσπλασίας του τραχήλου. Στις περιπτώσεις που υπάρχουν ενδείξεις φλεγμονής θα πρέπει να γίνει καλλιέργεια κολπικού εκκρίματος, για να χορηγηθεί κατάλληλη θεραπεία.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του σπιράλ;

- Αποτελεί αξιόπιστη αντισυλληπτική μέθοδο
- Η αποτελεσματικότητά του δεν εξαρτάται από το τη γυναίκα
- Είναι αναστρέψιμη μέθοδος
- Έχει χαμηλό κόστος

Ποια είναι τα μειονεκτήματα του σπιράλ;

- Δεν προστατεύει από τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα.

- Δεν είναι καλά ανεκτό από όλες τις γυναίκες.
- Η τοποθέτηση του μπορεί να προκαλέσει ορισμένες επιπλοκές.

Ποιες επιπλοκές μπορεί να προκαλέσει η τοποθέτηση του σπιράλ;

- Λιποθυμικό επεισόδιο, βραδυκαρδία και υπόταση κατά την τοποθέτηση του σπιράλ, λόγω της διέγερσης του πνευμονογαστρικού νεύρου.
- Διάτρηση της μήτρας ή του τραχήλου (είναι πολύ σοβαρές επιπλοκές, αλλά ευτυχώς πολύ σπάνιες.)
- Επώδυνες συσπάσεις της μήτρας. Συνήθως αυτές υποχωρούν μετά το πρώτο τρίμηνο. Αν τα ενοχλήματα αυτά επιμένουν για περισσότερο χρονικό διάστημα, το σπιράλ θα πρέπει να αφαιρείται. Είναι η αιτία που θα οδηγήσει περίπου το 10% των γυναικών να διακόψουν τη χρήση του σπιράλ.
- Αύξηση της ποσότητας αίματος κατά την περίοδο. Συμβαίνει με τα σπιράλ που περιέχουν χαλκό. Αντίθετα τα σπιράλ που περιέχουν λεβονογεστρέλη, μειώνουν την ποσότητα του αίματος.
- Αποβολή του σπιράλ. Μπορεί να συμβεί στο 1-7% των γυναικών. Συνήθως συμβαίνει κατά το πρώτο τρίμηνο από την τοποθέτηση. Είναι συχνότερο σε νέες, άτοκες γυναίκες με μεγάλη ροή αίματος στην περίοδο.
- Λοίμωξη-πυελική φλεγμονή. Μπορεί να προκληθεί κατά την τοποθέτηση του σπιράλ, παρά τις άσηπτες συνθήκες. Συνήθως εκδηλώνεται τον πρώτο μήνα από την τοποθέτηση, με πόνο στο υπογάστριο, πόνο κατά την επαφή, αυξημένες κολπικές εκκρίσεις και πυρετό. Ο κίνδυνος ανάπτυξης πυελικών φλεγμονών σε γυναίκες με σπιράλ είχε υπερεκτιμηθεί κατά το παρελθόν. Πλέον γνωρίζουμε ότι ο κίνδυνος αυτός, μετά τον πρώτο μήνα, είναι ανάλογος του αριθμού των σεξουαλικών συντρόφων. Είναι αυξημένος σε γυναίκες που οι ίδιες ή οι σύντροφοί τους έχουν μεγάλο αριθμό σεξουαλικών συντρόφων, ενώ είναι αμελητέος σε γυναίκες με σταθερή, μονογαμική σχέση. Το ίδιο ισχύει και για τις γυναίκες που δεν έχουν σπιράλ.

Σε ποιες περιπτώσεις δε συνίσταται η τοποθέτηση σπιράλ;

Οι συνήθεις λόγοι, που αποτελούν αντενδείξεις για την τοποθέτηση σπιράλ είναι:

- Πυελική φλεγμονή το τελευταίο τρίμηνο
- Κακοήθεια του τραχήλου ή παθολογικό τεστ Παπανικολάου
- Κολπίτιδα ή τραχηλίτιδα χωρίς θεραπεία
- Αιμορραγίες άγνωστης αιτιολογίας
- Καταστάσεις με αυξημένη ευαισθησία σε λοιμώξεις (AIDS, χρήση ενδοφλέβιων ναρκωτικών, χημειοθεραπεία, νεανικός διαβήτης κ.α.)
- Πολλαπλοί σεξουαλικοί σύντροφοι από τη γυναίκα ή το σύντροφό της

Τι γίνεται αν μείνω έγκυος ενώ έχω σπιράλ;

Αν και οι πιθανότητες εγκυμοσύνης είναι ελάχιστες (περίπου 0.7%), αν υπάρχει καθυστέρηση θα πρέπει να γίνεται τεστ κύησης. Αν το τεστ είναι θετικό, θα πρέπει να γίνεται υπερηχογραφικός έλεγχος για να αποκλεισθεί η περίπτωση εξωμήτριας κύησης, αλλά και να καθοριστεί η θέση του κυήματος σε σχέση με το σπιράλ. Σε περίπτωση ενδομήτριας εγκυμοσύνης, το σπιράλ θα πρέπει να αφαιρείται άμεσα. Περισσότερες από τις μισές κυήσεις θα αποβληθούν αυτόματα, ενώ υπάρχει αυξημένος κίνδυνος για σηπτική έκτρωση στο β' τρίμηνο και για πρόωρο τοκετό. Εφόσον η γυναίκα αποφασίσει να συνεχίσει την εγκυμοσύνη, απαιτείται στενή παρακολούθηση. Δεν είναι γνωστό αν ο χαλκός που περιέχουν τα σπιράλ έχει τοξική επίδραση στο κύημα.

Το σπιράλ αυξάνει την πιθανότητα εξωμήτριας κύησης;

Σε γυναίκες με σπιράλ χαλκού η πιθανότητα είναι μικρότερη από ότι στο γενικό πληθυσμό. Σε γυναίκες με σπιράλ λεβονοργεστρέλης η πιθανότητα είναι περίπου διπλάσια από ότι στο γενικό πληθυσμό, για τον πρώτο χρόνο και ελαττώνεται στα επόμενα χρόνια.

Το σπιράλ αυξάνει τη συχνότητα πυελικής φλεγμονής;

Ο κίνδυνος ανάπτυξης φλεγμονών σε γυναίκες με σπιράλ είχε υπερεκτιμηθεί στο παρελθόν. Πλέον είναι γνωστό ότι ο κίνδυνος ανάπτυξης πυελικής φλεγμονής, μετά τον πρώτο μήνα από την τοποθέτηση του σπιράλ, είναι ανάλογος του αριθμού των σεξουαλικών συντρόφων. Είναι αυξημένος σε γυναίκες που οι ίδιες ή οι σύντροφοί τους έχουν μεγάλο αριθμό σεξουαλικών συντρόφων, ενώ είναι αμελητέος σε γυναίκες με σταθερή, μονογαμική σχέση. Το ίδιο ισχύει και για γυναίκες που δεν έχουν σπιράλ.

Το σπιράλ μπορεί να αποτελέσει αίτιο υπογονιμότητας;

Το σπιράλ μπορεί να συσχετιστεί με την υπογονιμότητα μέσω της πρόκλησης πυελικής φλεγμονής, η οποία μπορεί να δημιουργήσει βλάβες στις σάλπιγγες. Ο κίνδυνος για την ανάπτυξη πυελικής φλεγμονής μετά τον πρώτο μήνα από την τοποθέτηση του σπιράλ είναι ανάλογος του αριθμού των σεξουαλικών συντρόφων και είναι σχεδόν αμελητέος σε γυναίκες με σταθερή μονογαμική σχέση.

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί το σπιράλ για επείγουσα αντισύλληψη;

Σε περιπτώσεις που υπήρξε σεξουαλική επαφή χωρίς ή με ελλιπή προφύλαξη ή σε περιπτώσεις που απέτυχε η χρησιμοποιούμενη αντισυλληπτική μέθοδος, μπορεί να χρησιμοποιηθεί σπιράλ χαλκού για επείγουσα αντισύλληψη. Γυναίκες που επιθυμούν μακροχρόνια αντισύλληψη και έχουν σταθερή σχέση μπορούν να επιλέξουν την τοποθέτηση σπιράλ χαλκού, εφόσον δεν υπάρχει κάποια αντένδειξη για την τοποθέτηση του, σε περίπτωση που θα χρειαστεί να λάβουν επείγουσα αντισύλληψη.